

Skane
Hälsing
Björnsäter 1934

4266

Myt & Gert Lundberg
Björnsäter
född 1845 i Björnsäter

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Den sista april samledes bondbröderna och yngre:

flöt ut om fyra eller fem stycken runt om lövallen omkring
på en bondgård till bondgård och yngre majorior. Men
kunde med sig gröna korstar, som man skurit av piletträd.
På var och en släkte man berättade att man i: "Taket en
kvinn och ropade till världfolket: "Nu sätter vi oss i
dett fält, var välkommen." Om det var någon, som var
eller elst ej ville släppa in dem, så sjöng man: "Sov,
sov, din sömnede stult, till kräkor och "amma"
draga dig ut." På den tiden hade man endast
envaringshus och varigen bestod hela bortaden av sten
och kott.

På pingstdagen skulle alla de unga mötas. Då
hade de en stor bål. Den varade ett helt dygn.
Man dansade på en loge i en bondgård. Utan
brännvin fick man till livs kokta potatis och
flötk. Det fick bonden släppa till, då de höll

tbl. Pile en sådan föreläsning kunde det samlas
ett tiotal ungdomar. Sedan bjöds det på
kaffe och kakor. De danser, som man mest öftrade, var polka,
kadrilj, vals och mazurka. Man hade ett spelman,
som spelte musikken. På denna föreläsning fanns det en
mycket känd och anlitad spelman, som hette
Munkberg. Vid de flesta föreläsningarna var det
han som spelade. Ibland kunde man även ha
hjälps av en blind spelman, som fanns i trakten.
Men det var ej "fett".

Munkberg var född 1815 i Barsbäck. Fyll yphet
var han soldat. Han var med bland de värvade
krigarna, som låg i Schleswig-Holsten och tillhö-
rade men något slag deltog han ej i, då det ej
fickas något skader. Av kriget hade han fått
en soldatlopp för sitt underhåll. Detta lag nio
öfversta barn, c:a 1/4 barn från väst. Han

hade icke behållit några undervisning munit uten
han hade själv övat sig på att han var den duktigaste
spelmannen som i orkestrer. Det instrument som hans
främlingsvis trakterade var fiol.

Utom soldaterna fanns det även båtsmän. Men
dessa tillhörde flottan. Dessa voro äre värade soldater.
De hade fast coloring. De trögde man exercera,
när man var tjugor år. Man låg först på
Långbäck och sedan på Vredö. Man hade två
veckors lärotid på denna tid. De första trapporna däremot
låg ju i sjöarna men landstället kunde ha alla.
De värade vid armén kallades soldater vid infanteriet
och kunnade vid hästfolk. De första hade sitt gevär
och de senare sin fabel. Som ton hade det fält och
kunnat ett soldattrupp på en spå eller åtta fön-
land jib. I kontant ton hade de i brännvins-
pengar tre eller fyra kunnor om året. För öref

gick hjälpa bönderna, då de behövdes, ex: vid inkräkningen
eller vid fröskörden, då man gick förskas deas
plejlar.

Midt som man firades med deas länpen majstäng.
Den var placerad på en plats, som låg mycket högt över
den övriga marken. Den stod på allmän frid, som egentligen
var given men han hade då avskeddade ut den
övriga delen, tagit undan denna för att ungdomen
skulle se sig där om sommarerna. Själva mid-
sommarstängen var c:a 15 m lång och klädd med
gräs. På denna satt ett ungefär fem meter uppi-
från träsläde eller stakar (ribbor) två stycken, på tre eller
fyra meters avstånd från varandra. Det liknade rätta
på ett fat. Från vadderna av dessa träsläde, som
voro klädda med gräs och blommor, liksom flätade
omkring dem, hängde ned klavrar, en på vardera
sidan. Även själva stängen var klädd med lör och

blommor, som man visat för med smeten.

Vid midtommar dansade man de gamla dansarna polka, mazurka och vals. Som spelaren hade man alltid Munkberg. Någon förtäring bestod det ej utan ville man ha sådan fick man själv skramla ihop till bränslen. Utan detta fanns det något, som man drack mycket på denna tid. Det hette "kodd-mona". Det var egentligen en blandning. Det bestod av kodd ²al, i vilken man vispat ett eller flera ägg och desonten hade man lagt mycket socker i. Detta ansågs för mycket gott. Även kornmosen dunkes av det rätt mycket. Man drack det på samma sätt som man får en äggbrödd på ett vändskes. Midtommarhågen togs ej bort strax efter midtommar utan den fick stå ett par eller tre vardagar, alltså efter vädrets behöflighet, så att ungdomen skulle

Ståne
Lundberg
Hälsöback
1845

4266

M. as Erik Lundberg
Lars Anders Ståne
född 1845 i Hälsöback

6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

utbjög på dansen om den.

Man började med julförberedelserna här en vecka
före jul. Ibland var det tidigare. Det kunde påhända
hända, att man slaktade sina redor i slutet på november
eller början av december. Man såg mycket många stul,
att de voro på välgörda och feta som möjligt. Flöte
var det rätt, som aflöst fridom på bondens bord.

Med bakel var man sen. Man började inte baka förrän
en vecka eller några dagar före jul. Samtidigt braggade man
sitt dricka. Strax före jul upprettade man dig med jul-
unggring. Det skulle det göras ganska rent och
både inne och ute. Man köpte malt och gjorde själv sitt
dricka. Vill denna sätte man sedna korn så mycket som
behövde. Man hade först en stor härl, som man läste
malten i. I botten på detta fanns ett hål och i detta satt
en stake, ibland en o.k. kalmhulda. Den var gjord i röe
dellen och smälade ordel, dock så, att om man stuvade

till den, så satt den fullständigt till till hället. Under
 detta hade man ett större härl, i vilket vätskan skulle
 rinna ned. För att detta skulle ske måste man lossa
 lite på staken men icke mer än att någon del av matten
 ej kunde följa med. Först gick det så över natten och
 fräcke och det var först på morgonen man lossade på
 staken en smula. Sedan gick det så och rinner mer i karell
 och alltså detta blev fullt, då fände man vätskan
 i ett större härl. Sedan avel rann ut, sat man
 det så. På kvällen satte man på till. Sedan låt
 man det så över natten. - Det var klockan vatten, man hävde
 över maten. - På morgonen var det klart att dricka.
 Man öste sedan upp det i en tunna, i vilken man
 placerat en kran. - Man brukade koka en tunna mælk
 eller kaffa. Den kostade en påse eller 33 öre. Man
 hade smör även. En smör var lika med två skilling
 eller fyra öre. Dessa mynt var de koppar -

Man köpte ännu över mjöl, så att det ej skulle ~~vara~~
för mycket. På morgnen tog man gästen bort. Det första
drickat var mycket starkt och användes vanligen som
mjöl. Detta smakade som rött öl och det bjöd man på,
när det kom någon på besök. Det äroga var tunnare
och sänne och detta hade man till vardags dricka.

Bröd bakade man vanligen av råg, men man tog finare
mjöl än man brukade. Ännu hade man bröd av vete mjöl.
Man bakade en särskild slags pilabrod av vete mjöl.

I detta hunde man ännu lugddor. De bakor man bakade
vid jult kallades "gosa-russkaker". Man hade fremat
dess i figurer, som skulle föreställa gossar, handar, hattor,
krästar e. något sådant.

Man gjorde ofta sin ost av mjölk och löp. Med detta
avses mjölbrad mjölk. Det var runda ostar på ett
lid. Den var både stark och söt.

På denna tid slopte man ännu ofta sina ljus.

Man hade en varlig lerklut som denna fylldes med
smält talg. Sedan hade man långa "bomulspriator"
är ett par decimeteres längd. Dessa doppade man
i skalen med talgen. Man höll dem där länge eller
kortare tid, allt efter man ansåg att bomullen blivit
genomblott. När den hade svalnat, så stannade den
allväll som lite förk talg djupa. Dessa använde
man för att lysa sig med. Ljusen gjorde man över
spisen. Man hade en bleckform, som var c:a 2-3
decimeter lång, ungefär 10 cm bred som ett varligt
djup. Sedan hade man en bomullsbröl i som denna
skulle hänga mitt i formen. Sedan hällde man
smält talg varm i denna. Man ställde hängsten
formen i sanden för att svalna. Man tog upp
djupet ur formen, sedan den blivit kall. Detta kallas
ljusstapning. Prosorna hängde man över spisen på
en tråd eller kunde man fästa dem på en vägg

SKåne
Karlsgårds län
Bårsbäck 1934

4266
1908 as Perik Sundberg
1908 as Perik Sundberg
född 1845 i Bårsbäck

10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

eller var som helst.

Någon julebadning förlite man ej på. Det fick man
Nytta sig från vintern sommaren. Man fick göra det,
när man var ute och vände eller körtade.

Det var mest om julafton man brände lys. Helst
hade man sin särskilda trösklampan.

Bönderna hade ofta sina särskilda troshemän, som
under vintern hjälpte dem att tröka.

När det nu blev jul, så inbjöds dessa att delta
i husbondens julfirande både på jul-nyårs och ibland
även trettonde-afton. De var som följde s.k. "helg".

På julafton slutade man arbetena vid middags-
tiden. Som vanligt så gjorde man rent i stallet och
skredder halva åt besturen, innan man gick in.

På onsdagen ställen kunde det även hända, att man
hängde ut en häve full sparrarna. Man satte den
i en ställe, som man slog ner i jorden. Vanligen hängde

man den mittelpunkten kusch.

Man började ej föra julafstom frian vid sex-tiden.
Först, när man kom in, fick man smör och bröd,
sedan fisk, vanligen saltläggna eller julen-stad fisk som
den äran kallas fönte potatis samt efteråt risgröt
eller brötegröt, som man ej tyckte så bra om, det
den ej smakade så god som risgröt. Sedan fick
man kaffe och gult. Placeringen vid bordet var sällan,
allt övers vid "borränder" satt husbonden på sin heders
plats på trätanken. På lång bänken satt närmast de unga
drängen och sedan hantverken, som var en 18-20 år. Efter
konen följde äppelpägen, som var 13-14 år, och till
sist valtepägen. — Man hade även strött malen
på golvet under bordet i "dagligstuen". —

På dörrarna satt målningarna förställande bonden
i arbete med jorden. Man hade utbildat konen med
plog och dragare, där han gick och plöjde. Man hade

målade dessa så naturtroget, att det nästan såg ut som ett
fotografi av bondens dagliga verksamhet. Bornaarna voro
målade med oljefärg. Först hade man målade dem med
ljus färg och sedan hade man satt över dem dessa
figurer. Själva dessa voro små men om man såg ett.
Mannen på fältet på långt håll, på såg han rätt stor
ut. Dessa voro målade mitt på bröstet och frögr sig
till höger och vänster.
Några halmsfigurer hade man gjort utom en, som man
hållde över bröstet i tågel. Man hade en träd i
en skymta och sedan stack man dessa genom ett halms-
strå. Så hade man halmsstrå på halmsstrå på träden.
Man stack nästen genom fyra halmsstrå och sedan genom
fyra. På så sätt fick man att se som man hade bredvid
varandra, så att det såg ut som om de bildade en rundel.
Sedan knöt man dem tillammans. När man
fick rundeln färdig, så skulle man göra kornen.

Det frijs man på samma sätt. Man trädde signalen
 med hålen genom ett hål i det på mitten och sedan
 genom så många som behöordes. Man satte dem emellanåt
 på ändan av pendelen. De skulle slås upp nu och
 ej ligga vid varandra. Man berättade, att de skulle må
 tre tum högt. Sedan band man dem till samman
 så att de löpte parallellt ett par längd stycke och
 sedan gick de tillbaka i en spets längd öppet
 då de slutade med en ögla. Sedan hängde man nu
 kulan i ögla i en kule i stabel. Det såg mycket
 trevligt ut. De var lätta och därför mycket roliga.
 När man fäste kulan vid hanteln, så fanns i denna
 senare änd mellan stämman och i dessa ställe man nu en
 ändarna (nedre) på de två, som satta i kulan eller de
 slående stämman och snodde dem runt om hanteln.
 Vanligen hade man bara en sådan, som hängde över
 bröstet men i större hus hade man flera. Några

Skåne
Kungälv hd
Båsselöv

4266

Uppf. Eric Lundberg
Bor i Båsselöv
f. 1845: Båsselöv

14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

1934
I sådant eller andra prydnader hade man ej på den.

På så sätt pryddes man upp "dagligtuaan" med
dekorationer så mycket man ansåg lämpligt.

- Själva familjen hade sin plats på lång bänken närmast
väggen. - Det kunde även hända att man pryddes
upp utanför huset genom att lägga granbrevster på
fjärvegräset. Man skaffade sig även julgran. Den sådana
har varit i bruk på länge på minnes. Till jul-
häve tog man villen häve som helst. Bågen
särskild julbrasa hade man ej.

Redan fört så talat om julaftonen. Man fick ju inte
en grötka. På denna delades även ut julklappar.
Som man hade om pengar, var man mycket
sparsam med sådana. Särskild kunde det hända
att de s.k. "fiske män" fingo till jul en luss-
bondefolket en kaka bröd (gula- vanligen en grov och
en fin) samt ett stycke skinka. På juldagen körte

man soppa till middag. Till kväll fick man rösgörst
eller bottengröt. Andadag bjöds det på värmesoppor,
som var till örers frid juldagen. På nyårsdagen fick
man soppor och på kräcken gröt. Samma mat hade
man trettiofemte dagen. Även fyngrodelens hade man
soppor till middag och gröt till kväll. Skilde man kött
och fisk, så åt man av detta först. Sedan man skulle
köpa kött och man hade ont om pengar, fick man oftast
vända sig till. Ibland fanns det en och annan, som
hade en gris, som han slaktade till jul men det
var i mågen. På så sätt blev det känt med
fästels orsak. Skilde man den lever, så fick också
den en julmaten -

Julgröten hade man endast en mandel. Även
hade man julbarn.

Om man hade julgran, så brukade man, om man
gjorde hade äpplen och nötter i sin hälsning, hängsli

dena. Det var på några ställen man hade egen trädgård
men det var ej på många. Hade man ej några fäders
gård, fick man köpa men det var nog ej så mycket
man köpte. Bäst hängde man i denna pester, sviken,
karameller och fina kakor. Man plundrade denna
fygande tenus. Men sade allmän "Fygande tenus
tän julen ut."

På julaften fröken det att man bläddade ut sig.
Sommige bläddar tog på sig folkminnesbläddare
sommige ^{folkminnes} hälsoblad. Andra bläddade sig i mask eller
sväitade sig i bynen med sock. Sådant tygda gämr
de från hus till hus, från dörr till dörr. Detta skedde
när efter man hade ätit sin julaft. Då tamlades
man på ett ställe och gick sedan omkring i spridda
grupper på 4-5 stycken i varje endast för att få
hälsning. Man brukade hälsade och sade: "God jul"
när man kom och hälsade, som om man ville låna

hus öre natten. Det var endast trepskat. När barnen
kommit in, så bjöds man att sitta ner och ta lite brännvin
och en kopp kaffe. Så dansade man lite och sjöng
någon julvisa ex. nu är det jul igen o. s. v. Sedan
gick man till nästa hus.

I Händ kunde det föreställas, att man
skickade skänksamma presenter till sina grannar
ex. en gåsfil eller en karton. Det kunde vara
en skerson, som kastade in en sadel genom
dörren, då han steg på. Men sedan fortsatte han.
Det gällde det för husbonden att på beg. tyndaren,
som ibland undkom sina följare. Men oftast
lät han sig fångas rätt snart och dundras
med omak och klämsen som ton. Det fanns
även dem, som bläddade ut sig till julbontar.
På denna tid satte man gröt och mjölk
på vinst ställe, vanligen i stallet, åt konsten

Sten
Eug. Agersd.
Bärschäck
uppt. år 1934

Uppt. av Erik Sundberg
4266 Ber. av Aad. Nilsson
Född 1845. Bärschäck

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Menne skulle ju bevara kreaturen eller bättre sköta
gården för att det var på ordning. Men den var
oftast upptäten av några följande personer. Man ansåg
att de, som hade fröken på sin gård, alltid hade
fullt med kreatur och med skörd. De som ej hade
fröken, kunde därför råka i olycka med sin skörd.
Vad de berättade på, att de icke ville fräcka vil
och att han därför icke kunde komma hos dem.

På juledags morgon skulle alla gå till
älska fulla kyrkan för att vara med i otterstegen.
På hem vägen var det vanligt, att man berättade
om vem som kunde komma först hem. Och man
ansåg att han under det kommande året
först skulle ta sig på en kortare vistelse.
Det hände det sig att två bönder, av vilka den
ene hade en kor och den andre en häst, hade
dått upp med varandra, att de skulle kappas om

Men som först kom hem på juldagsmorgonen. Den som hade den, förstod, att han skulle komma hem först. Men detta förnekade den andre. På juldagen avgjordes saken till förmån för konsägare. Han kom först hem. Men detta hade gått igenom ett knepp. Han hade tagit en tuss hö framför nosen på honom, men han kunde ej nå det utan han måste springa fast den. Han satte därför i väg med honom i vadel, så att han kom hem långt före hästen. Således vann den bonde, som hade honom, vadel. Han måste därför bjuda på gille.

Det var mest ungdomar, som roade sig med sådant.

= Det kunde även finnas, att man hängde en hästskor över dörren till dagligrummet.

Detta gjorde man julaften men sedan kunde det hända, att den färd hänga där året runt. —

Skane
Kavagars
Basilisk

4266
Född 1845
Basilisk

20

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Under mina uppväxtår förskönades del att vara.
prophar bladda ut sig full stjärngomar och
gingo fred hos full hos och sjöngs för de hemma-
vännande. Det är egendomligt, att de gjorde detta
om dagarna men inte om kvällarna. Bland
dem, som var med bland dem, var det en man,
som hette Mr. Stoppelmaier och som kom närmast
från Lund. Jag kommer ihåg att denne alltid
kom full Basilisk, åtminstone under en spå-
atta år i följd och bar julhyäner eller Bet-
lehems hyäner. De voro endast två stycken. Den
andre var en gammal full honom. Men denne var
kladd i sina var. Under. De spelade ej utan
de sjöng bara Betlehemsvisan. Julhyäner satt
ett helt ljus, så att det såg vackert när
de kom. Den var ganska stor. Den var ungefär
en meter på varje ringe. Det var gjort

en keftashein eller någon annan sorts genomsken-
ligt fögg. Istället kunde man använda en riktig
drabblåsa.

Det kunde även förekomma att man skjut på
gårdarna eller utanför dessa. Som vapen använde
man ett slags revolver, som vanligen kallades
pistol. De voro tämligen små och man laddade
dem med lösligt kulk och som för laddning hade
man en liten papperstudd. Om det var någon,
som hade skjutit utanför en gård, så skrekade gårds-
folket ut för att få tag i honom och bända honom
in. De lätade som om de ville försvinna och därför
säger de helst, att man får tag i dem, så att
de kunde komma in och bli bända påträffad.

Underjulkändarna och likt. man allmänt.

Man hade sålunda en lek, som kallades "Nio hä" ^{här}
Det fullgjorde så, att deltagarna sattes i en ring runt

omkring på golvet. Sedan skulle en gå utöfver denna
och försöka få fatt i den. Den, som hade den på ryggen,
han knäbbade i golvet och då skulle den, som var ute
försöka att ta den men, då han kom, hade han sedan
kastat den till en annan. På så sätt kunde den,
som var utanför fänges, ha mycket arbete, innan
han fick tag i den.

Man lekte även panteluck. Som pant kunde man
ta en männa, en hatt eller något liknande.

Man lekte (även) blindbolk. Man band för ögonen
på den, som skulle springa och söka rätt på panten.
Han skulle även gå. Vem som tog fatt i honom eller
ta fast den, som sprang och gjorde seg.

Man brukade även spänna källor väja salt "o. s. v."
då man "vände salt", skulle man lägga ryggsäcken mot
väggen och höjda ärmarna om ryggen på väggen
och sedan skulle man söka att lyfta vägen, där den låg

gång, den andre en annan gång.

Man ledte öfver böna vatten och låna eld. Det sättnämnde kunde öfver hända, att man mötte grön i vinkelgruten. Man tog en häsko i handen och gick med denna till näbon och bad honom att få låna eld. Men svaret var på, att han hade någon eld (torr) att låna bort. Flade han något, fick man skynda sig hem med elden, så man kunde lägga några trossor på elden och därefter få den att blomma upp igen.

Man hade såda vintar på denna tid. så kunde man inte komma till i jorden förrän i april men var det mildare vintar kunde man sätta potatis tidigt. Vårstet sådde man frukt om våren. I min ungdom fanns det yvete. Detta brödde man ofta först på 1860 talet. Om man sådde man även korn om blandsäd om årtar, om kornen hade god jord. Alla sådde den som lin i slutet av maj eller först i juni. Man hade för att ploga upp jorden plogat liksom nu men denna var trä. Man hade på skapbet på stegen (licstegen) ett fäin. Under ploget hade man ett par hjul. Som dragare använde man ett par oxar. Man hade vanligen plögt slut i april månad. Om det mycket regn, så kunde det dröja mycket länge, innan man fick "besätt". Det första man sätter jorden var potatis. Man skar frukt av chock med en lic. Den tag

Ben av Anders Nilsson
1. 1845 i Barockte

Skåne
Härjedalen
Barockte
april. år 1934

Så ut i

tag, den smala delen liestagen.

Med en pessa. Sedan färdade

det i stakarellundande högar.

Man stödade linet i mitten av april. Sedan skulle

det torbas. Man sade, att det skulle ha "örle", vilket

är det samma som att det vore riktigt torrt. Sedan bröt

man det i en "brytstria". Den låg på ett särskilt ställe.

Alla bönderna voro delägare i denna och de

använde den i tur och ordning, eftersom de behövde den.

Den låg ut som en gammal lada, som var utan väggar.

I denna fanns debensgräs, som man torrade linet på,

innan det skulle brytas. Över ladan hade man ett

tak. Ugnen var nedgrävd i jorden. Den var muren

av grästen. Man hade tagit några stora stenar

och dessa hade man fäst på bänken med

löss. Man hade kommit överens om, hur mycket man

nok.

skulle få ha i vagnen. Men hade byggd der gemen-
samt och därmed hade man gyllt betänning tillräckligt,
ansåg man. Men byggdes före men till. Och den är
kom och jäg. Men höper na allting färdigt. Så fick
jagarna sitta och vänta till hela huskället. Sedan
linet torbats, skulle det bygga. Men hade bräda.

Den övriga var blivna.

På den övriga satt ett landtag. När man tog i detta
så byggdes detta upp, så att man fick in linet i luffen.
Sedan drog man med lunden det uppregrade gången
genom denna och då fick blåsarna ut. Det var första
proceduren med linet. Sedan skulle det häckas.
Man hade en bräda och på denna satt en annan
bräda, som var fem fem bred och fullt med spikar.

2 en spik eller åtta rader.

När man drog linet över

denn, så föll det spådet blånor. Sedan var linet
färdigt att spinnas garen av. Man drags det flera
gångar i ännu hädelan. Vid gick allting med hand-
kraft. Sedan linet var färdigt tvättet och hädelat,
så ställdes det till med fäst. Alla bondens arbetare
som varit med om linbrytningen, deltog i bryta-gillet.
Man fick smör, bröd och fläsk samt pannkaka
med ströer. (ströcker) Man dansade även livligt.

På denna tid hörde man vanligen i augusti månad.
Man blev ej färdig för. Det bodde dock myskat på
vädret. Man hade inga skador. Karlarna högg
säden med lis (vanlig) och sedan gick kvinnorna i
rad efter och tog upp den och lade den i rader.
Sedan den blev torr, band man ihop den och
kävde och satte denna till tammars i skenlar. Det
skedde såhunda, att man satte två kävar och
varandes i en rad och så gjorde man med de övriga,

SKANE
Lundagård
Samlad 8/1934

Uppd. Erik Munkberg
4266 Ber. Anders Nilsson
född 1845 i Bunnäcke

Så att de kommo att stå i en lång rad. Man
använde till en nägon träställning för att lägga den
på utan de stela på marken. Sedan den sålunda fått stå
och torka, så körde man in den. Man tog ej någon hänsyn
till om en person körde in första eller sista lasset.
Man fäste en betydelse därunder. Sedan stöden tagits
hem, så ställde man till med stöde gille. Man
fick köla fläsk och potatis samt brännvin så mycket
man ville ha. Man dansade på logen under gillet.
spec. mycket ringdanser. Som spelman hade man den
gamle byspelmanen Munkberg. Han spelade fiol. De
danser man kunde såhigen hade sig med, var polka,
mazure, vals och kadilly. Gillet varade ända
till morgnen.

Sedan man fått en fin såd, skulle man torka
den. Man använde hela vintern att torka med
plejlar. Dessa voro trä kaffar, som samman hölls

28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Minne
d. Kungälv
Balsbäck

4266

Eric Lundberg

Nilsen Ant. Nilsson

Född 1845 i Balsbäck

29

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

Med små, smala tändaren man på så sätt att de var
vilken omkring sin axel. I vanden änder
satt en fin plagg och den skulle tjäna till för kammaren
av axel. När man dog, så slog man på hela kammaren,
tills man fått tändaren ren och på så sätt.

Sedan man hade kört så hade man en liten hand-
skuffel. Med denna kastade man tändaren på den
ena ändan full den andra. Den följt ändan bort
full ryggen men agnarna följt med i sinna men
vid tändaren. På så sätt rensade man tändaren på logen.
Vid fastelammetiden skulle man "slå katten en

tröskan". Det en böjan hade man en furus,
som hängde mellan två stakar, ett par alnar
upp i luften. Sedan samlades man ett helt dag med
ungdomar. Alla kom fullt kast. Man stötte sig
mot i en lång rad. Sedan gick man förbi furus
och med man kom förbi denna, så slog man ett

slag på tunnans. Då blev hatten rött och skulle fri-
stha springa som våg, vilket den ej kunde men
tunnan kom och hvar anhängningar i alla
häftigast rörelser. Men hade en stor knölpåh i handen,
som man slog med, när man sed fört. När tunn-
banden vor Hagna i sönder, ramlade tunnans strax i bitar.

Tunnan var det till en bräja en levande hatt men
sedan blev det frilyndet, då hatten blev alldeles
up i luften, då tunnans gick i sönder. Sedan
lade man i denna en konjaksflaska, i en lundad
i halm, men när man slog i sönder tunnans, spjäl-
den vittuliga fat märken men sjöton flaskan
blev skedad, då hatten var omkring den. Sedan
drack man gemensamt ur den.

Pjästen skulle ha var tionde hävar. Detta var
bepänt i lagen men egentligen var det kyrkan,
som skulle ha det och inte pjästen men det

4266

förelod man ej om dämpen tog prästen allihop.
En sköndarbetare hade på denna tid en
dagton ar en riksdaler om dagen, om han var man
om femtio ore, om han var kvinna. Moten fick man
styra om 2 stycken. Men enda måh om en fick ar borden
var på sköndagillet.

31.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31